

Омбудсман України
Ombudsman of Ukraine

ЗВІТ

**про результати відвідування
комунального некомерційного підприємства «Обласна клінічна
психіатрична лікарня Кіровоградської обласної ради»**

20.11.2024

м. Київ, 2024

I. Вступ

Для виконання функцій національного превентивного механізму (далі – НПМ) відповідно до Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання, на підставі статей 13, 19¹, 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», 20.11.2024 групою НПМ здійснено відвідування комунального некомерційного підприємства «Обласна клінічна психіатрична лікарня Кіровоградської обласної ради» (далі – підприємство, заклад, лікарня, КНП).

Відвідування здійснювали члени групи НПМ:

Бардаш Олена Анатоліївна, головний спеціаліст відділу реалізації національного превентивного механізму у сфері охорони здоров'я Департаменту з питань реалізації національного превентивного механізму Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини (керівник групи НПМ);

Морозов Руслан Олегович, начальник відділу реалізації національного превентивного механізму у сфері охорони здоров'я Департаменту з питань реалізації національного превентивного механізму Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Любченко Наталія Михайлівна, головний спеціаліст відділу реалізації національного превентивного механізму у сфері охорони здоров'я Департаменту з питань реалізації національного превентивного механізму Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Петросов Владислав Георгійович, головний спеціаліст відділу реалізації національного превентивного механізму у сфері охорони здоров'я Департаменту з питань реалізації національного превентивного механізму Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Григоренко Ольга Олександрівна, головний спеціаліст відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Мараховська Світлана Юріївна, головний спеціаліст відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Цюмік Олександр Вадімович, фахівець з питань проведення фахових досліджень під час відвідування місць несвободи в рамках реалізації національного превентивного механізму.

Загальна інформація.

Керівництво: Присяжний Олександр Віталійович – генеральний директор.

Адреса закладу: 25491 м. Кропивницький, смт. Нове, вул. Металургів, 2а.

Заклад у своєму складі має 14 відділень: приймальне відділення, психіатричне відділення для дорослих (чоловіче) № 1 на 45 ліжок, психіатричне відділення для дорослих (жіноче) № 2 на 35 ліжок, психіатричне відділення для дорослих (змішане) № 3 на 40 ліжок; психіатричне відділення для дорослих (чоловіче) № 4 на 45 ліжок, психіатричне відділення для дорослих (чоловіче) № 8 на 45 ліжок, психіатричне відділення для дорослих (жіноче) № 10 на 35 ліжок, психіатричне відділення для дорослих (чоловіче) № 11 на 35 ліжок, психіатричне відділення для дорослих (жіноче) № 12 на 35 ліжок, психіатричне відділення для дорослих (чоловіче) № 13 на 45 ліжок, психіатричне відділення для дорослих з палатами для надання паліативної допомоги (змішане) № 15 на 40 ліжок, психіатричне відділення для дорослих (жіноче) № 17 на 40 ліжок, психіатричне відділення для дорослих (чоловіче) № 18 на 35 ліжок, психоневрологічне відділення для хворих з граничними психічними розладами (змішане) № 16 на 45 ліжок, дитяче психіатричне відділення № 14 на 40 ліжок, харчоблок, адміністративна будівля.

Крім стаціонарного підрозділу, лікарня має лікувально-профілактичний підрозділ, який складається з психоневрологічного диспансерного відділення, відділу мобільної паліативної допомоги, організаційно-методичного консультативного відділу, терапевтичного кабінету, неврологічного кабінету, дермато-венерологічного кабінету, акушерсько-гінекологічного кабінету, психотерапевтичного кабінету, кабінету телемедицини, стоматологічного кабінету, фізіотерапевтичного кабінету, відділу інфекційного контролю.

КНП укомплектовано медичними кадрами на 92 %, в тому числі лікарями на 79 %, молодшими спеціалістами з медичною освітою на 96 %.

У закладі працюють 54 лікарів, 5 психологів, 218 молодших спеціалістів з медичною освітою та 200 осіб молодшого медичного персоналу.

Заклад розрахований на перебування 560 пацієнтів, станом на 20.11.2024 перебуває 793 пацієнта із них 21 особа віком до 18 років.

У лікарні наявна ліцензія, затверджена наказом Міністерства охорони здоров'я України (далі – МОЗ) від 15.09.2019 № 590 на провадження господарської діяльності з медичної практики за спеціальністю організація і управління охорони здоров'я, бактеріологія, клінічна лабораторна діагностика, неврологія, психіатрія, дитяча психіатрія, психотерапія, наркологія, рентгенологія, стоматологія, фізіотерапія, фтизіатрія, акушерство і гінекологія, дерматовенерологія, терапія, ультразвукова діагностика; за спеціальностями молодших спеціалістів з медичною освітою, сестринська

справа, лабораторна справа (гігієна), лабораторна справа (клініка) медична статистика, рентгенологія.

Заклад має ліцензію на провадження господарської діяльності з придбання, зберігання, перевезення, використання, знищення наркотичних засобів, психотропних речовин, прекурсорів відповідно до наказу Державної служби України з лікарських засобів та контролю за наркотиками від 22.02.2024 №245 (термін дії наказу з 22.02.2024 по 22.02.2029).

Основну частину доходу КНП складають доходи від реалізації послуг з медичного обслуговування населення за програмою медичних гарантій, згідно з договором з Національною службою здоров'я України (далі – НСЗУ).

З метою розширення спектру медичних послуг та залучення додаткових коштів планується створення паліативного відділення із палатою інтенсивної терапії на базі психоневрологічного відділення для хворих з граничними психічними розладами.

Незважаючи на потребу в капітальному ремонті будівель, лікарня проводить поточні ремонтні роботи в окремих відділеннях та оновлює матеріально-технічну базу та медичне обладнання за рахунок власних коштів, благодійної та гуманітарної допомоги (фото 1, 2).

Під час відвідування групою НПМ виявлено позитивний досвід функціонування лікарні, відзначено добре налагоджену лікувально-профілактичну роботу.

Під час конфіденційного спілкування скарг від пацієнтів на жорстоке, нелюдське або таке, що принижує гідність, видів поведінки і покарання з боку персоналу не надходило.

II. Факти, виявлені під час візиту

1. Групою НПМ встановлено, що на день відвідування відділення лікарні перевантажені (фото 3). Фактично лікарня розрахована на перебування 560 осіб, однак на час відвідування у закладі перебувало 793 пацієнта. Зазначене може призвести до погіршення якості лікування через брак ліжкового фонду та порушення права пацієнтів на охорону здоров'я та медичну допомогу.

2. У порушення Закону України «Про психіатричну допомогу» та інструкцій щодо заповнення форм первинної облікової документації, затверджених наказом МОЗ від 15.09.2016 № 970, під час вивчення медичних карт стаціонарних хворих виявлено, що усвідомлена згода особи на госпіталізацію до психіатричного закладу (форма № 003-9/о) та усвідомлена згода особи на лікування у психіатричному закладі (форму № 003-10/о) в деяких картках не підписуються пацієнтами, або не заповнюються графи з датою підпису та П.І.Б пацієнта. Разом з тим у відділенні № 2 відсутній

підпис пацієнта на інформованій згоді щодо тестування на вірус імунодефіциту людини (ВІЛ), що порушує вимоги наказу МОЗ 19.08.2005 № 415 (фото 4, 5).

Разом з тим в одному з відділень група НПМ встановила, що медичні працівники підписують інформовану добровільну згоду замість пацієнтів.

У доповіді Європейського комітету з питань запобігання катуванням чи нелюдському або такому, що принижує гідність, поводженню чи покаранню для уряду України СРТ/Inf (2018) наголошено, що після надходження до закладів з надання психіатричної допомоги пацієнти повинні отримати повну, чітку та точну інформацію, включно з їхнім правом погоджуватися або не погоджуватися на госпіталізацію, а також щодо можливості згодом відкликати свою згоду.

3. Фіксація пацієнтів здійснюється із порушенням наказу МОЗ від 24.03.2016 № 240 «Про затвердження Правил застосування фізичного обмеження та (або) ізоляції при наданні психіатричної допомоги особам, які страждають на психічні розлади, та форм первинної облікової документації», а саме: у порушення пункту 11 Правил фізичне обмеження застосовується у присутності інших осіб в наглядових палатах гострих відділень, які страждають на психічні розлади, а сама процедура здійснюється на ліжку з панцерною сіткою в присутності інших осіб.

4. Під час вибіркової перевірки у відділенні № 3 виявлені лікарські засоби, термін придатності яких завершився (фото 6,7), що порушує пункт 4 розділу II Правил зберігання та проведення контролю якості лікарських засобів у лікувально-профілактичних закладах, затверджених наказом МОЗ від 16.12.2003 № 584. Відповідно до пункту 6 розділу II глави 2 Методичних рекомендацій ведення обліку лікарських засобів та медичних виробів у закладі охорони здоров'я, затверджених наказом МОЗ № 635 від 09.09.2014, лікарські засоби, термін придатності яких завершився, підлягають вилученню з обігу та списанню з балансу.

5. У порушення пункту 1.4 Порядку організації системи лікувального харчування хворих у закладах охорони здоров'я, затвердженого наказом МОЗ від 29.10.2023 № 931, у закладі організовано триразовий режим харчування замість, необхідного, чотириразового. Під час конфіденційного спілкування пацієнти висловлювали потребу у фруктах та вершковому маслі.

Варто зауважити, що в основу системи лікувального харчування покладено принципи достатнього та збалансованого харчування, що базується на основі фізіологічних потреб у харчових речовинах та енергії здорової людини.

6. У закладі наявні ліжка з панцерними сітками (фото 8). КЗК звертає увагу на необхідності продовжувати докламати зусиль з метою подальшого

зниження числа ліжок із сітками, які досі використовуються у закладах з надання психіатричної допомоги.

7. У частині відділень лікарні не дотримуються вимоги основних положень Державних будівельних норм України В.2.2-10:2022 для закладів охорони здоров'я, зокрема пункту 8.3.2.7: недостатнє забезпечення твердим інвентарем, а саме відсутність у палатах приліжкових тумб, стільців, шаф для зберігання речей. У одній з палат на чотирьох пацієнтів наявна одна тумба (фото 9).

Стандарти КЗК наголошують на важливості створення позитивного терапевтичного середовища, що передбачає забезпечення пацієнту достатнього простору для проживання, бажано, щоб у розпорядженні пацієнтів були тумбочки біля ліжок і шафи для одягу.

8. У санітарних вузлах не створено умов приватності пацієнтів, а саме: не встановлені перегородки між унітазами, в кабінках відсутні дверцята, на вікнах відсутня захисна плівка та інше (фото 10). Пунктом 34 Стандартів КЗК передбачається розташування сантехнічного обладнання таким чином, щоб пацієнт міг бути наодинці сам із собою. Окрім цього, мають бути враховані потреби пацієнтів похилого віку та/або пацієнтів з інвалідністю.

9. Незважаючи на наявність у закладі спеціальних контейнерів для медичних відходів у відділенні, під час відвідування було виявлено порушення правил поводження з небезпечними відходами. У маніпуляційному кабінеті групою НПМ виявлено ємність, заповнену використаними ампулами (фото 11, 12). Відповідно до Державних санітарно-протиепідемічних правил і норм щодо поводження з медичними відходами, затверджених наказом МОЗ від 08.06.2015 № 325, ампули відносять до відходів категорії В, які повинні накопичуватись та зберігатись виключно у спеціальних приміщеннях, що виключає доступ сторонніх осіб. Закладом не наданий Договір про надання послуг у сфері поводження з небезпечними відходами.

10. Будівля та приміщення відділень лікарні потребують проведення ремонтних робіт, зокрема стеля, стіни та підлога мають пошкоджене покриття (фото 13, 14, 15).

11. У порушення пункту 34 Стандартів КЗК у закладі наявні відділення, де не створено умов для перебування людей з інвалідністю та маломобільних осіб відповідно до вимог ДБН В.2.2-40:2018 «Інклюзивність будівель і споруд. Основні положення» (відсутні пандуси, підйомники тощо).

III. Рекомендації

Кіровоградській обласній військовій адміністрації:

вжити заходів, спрямованих на усунення виявлених у ході реалізації функцій національного превентивного механізму наведених порушень прав людини та недопущення катувань, інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поведження та покарання у комунальному некомерційному підприємстві «Обласна клінічна психіатрична лікарня Кіровоградської обласної ради»;

забезпечити контроль за дотриманням прав людини і громадянина, реалізацію законних прав та інтересів пацієнтів на охорону здоров'я та медичну допомогу під час перебування у комунальному некомерційному підприємстві «Обласна клінічна психіатрична лікарня Кіровоградської обласної ради».

Комунальному некомерційному підприємству «Обласна клінічна психіатрична лікарня Кіровоградської обласної ради» забезпечити:

проведення ремонтних робіт у приміщеннях закладу відповідно встановлених вимог до закладів охорони здоров'я та Державних будівельних норм;

неухильне дотримання правил зберігання та проведення контролю якості медичних виробів у лікувально-профілактичних закладах;

доступність приміщень для осіб з інвалідністю та маломобільних осіб (облаштувати пандуси, поручні, електричні підйомники, тощо);

проведення заміни ліжок з панцерними сітками;

відділення достатньою кількістю твердого інвентарю;

дотримання норми вимог площі палат на одну особу;

чотириразове харчування пацієнтів;

належне зберігання та утилізацію медичних відходів.

Додаток: фото до звіту.

Керівник групи

головний спеціаліст відділу реалізації національного превентивного механізму у сфері охорони здоров'я Департаменту з питань реалізації національного превентивного механізму Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини

Олена БАРДАШ

Фото до звіту
Фото 1

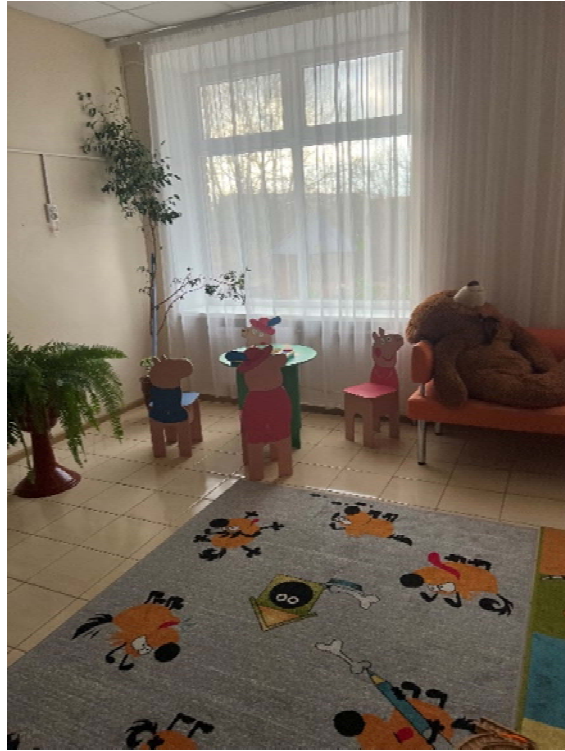

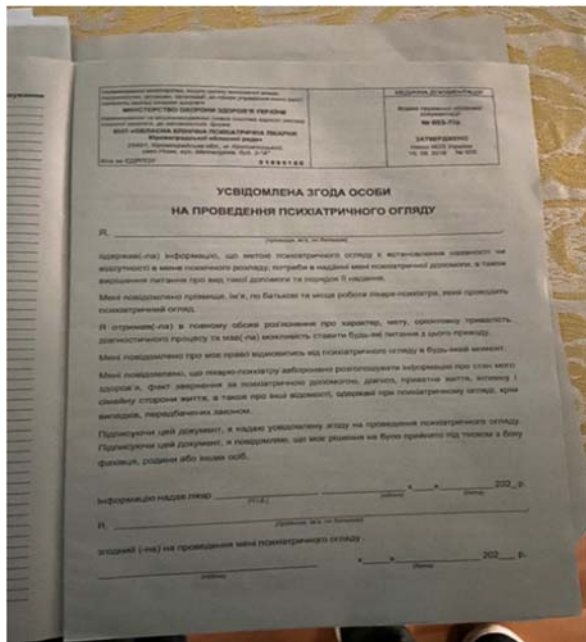
Фото 2

Фото 3

Фото 4

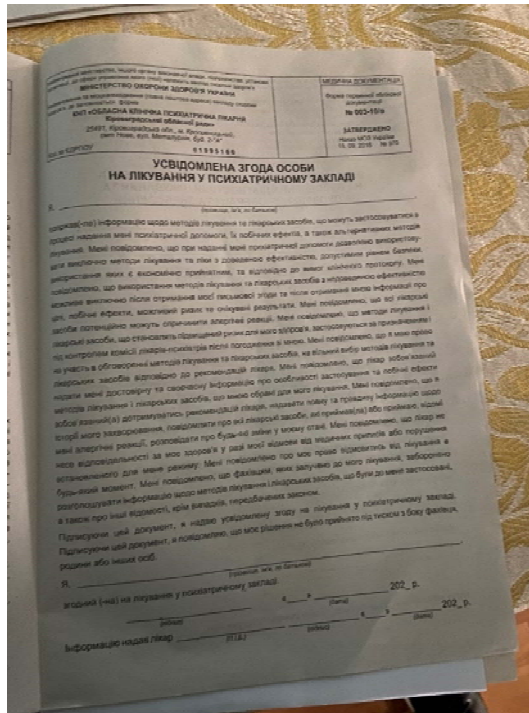

Фото 6

Фото 7

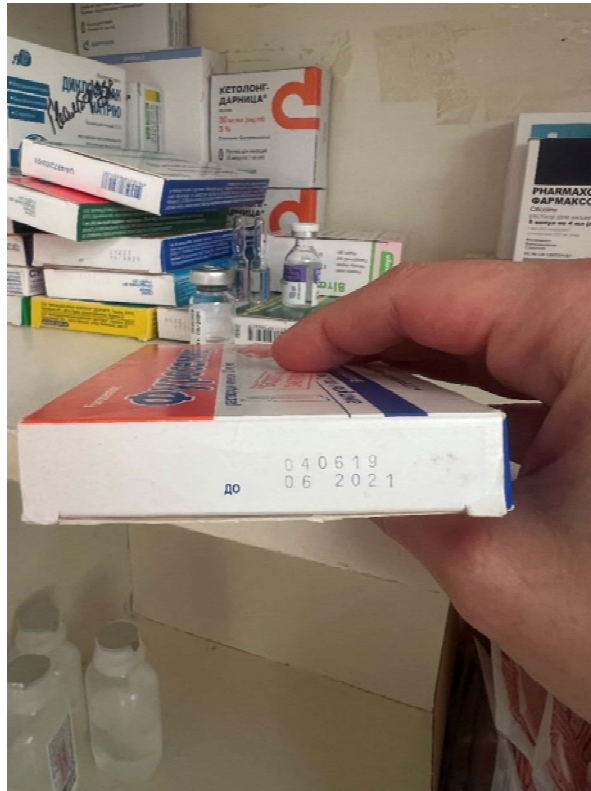

Фото 8

Фото 9

Фото 10

Фото 11

Фото 12

Фото 13

Фото 14

Φοτο 15

